

جلسه ۳۳

دوره هشتم تقنینیه

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بدون مذاکرات قبل از دستور)

جلسه یکشنبه ۲۴ خرداد ماه ۱۳۱۰ - بیست و هفتم محرم ۱۳۵۰

قدمت اشتراک سالیانه داخله ۱۰ تومان
خارجی ۱۲ تومان

نک شماره: یکفران

مطبعه مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۳ خرداد ماه ۱۳۱۰ هـ (۲۷ محرم ۱۳۵۰)

فهرست مذاکرات

۱) تصویب صورت مجلس	۶) تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر مال
۲) تصویب یک فقره مرخصی	۷) شور و تصویب لایحه اصلاح قانون مهندسی م سیم و مهندسی پزشکی
۳) شورائی و تصویب عهدنامه ایران و ژاپن	۷) موافق و مشاور جلسه بعد - عدم جلسه
۴) اجازه الحاق ایران با سازمان دیوان داری	
۵) معرفی مأمورین وزارت اقتصاد ملی	

مجلس سه ربع ساعت قبل از ظهر برپاست آقای دادگر تشکیل کردید

صورت مجلس روز یکشنبه شانزدهم خرداد ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

- ۱۴ فروردین ۱۳۱۰ تقاضای بیست و دو روز مرخصی نموده و پنجاه تومان از مقرری اینمزد را اختصاص بریضخان حضرت عبدالعظیم داده اند کمیسیون بانقضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارم
- رئیس - آقای روسی
روحمی - موافقم
- خبر مرخصی: آقای مهندس
رئیس - موافقین با مرخصی آقای مهندس قیام فرمایند نماینده محترم آقای مهندس بواسطه کسالت از تاریخ (انگلیز برخواستند) تصویب شد
- ۱ - تصویب صورت مجلس |
رئیس - در صورت مجلس اعتراضی نیست؟ (گفتند خیر) صورت مجلس تصویب شد
- ۲ - تصویب یک فقره مرخصی |
رئیس - یک فقره خبر مرخصی از کمیسیون رسیده است قرائت میشود

* عین مذاکرات مشروح سی و سومین جلسه از دوره هشتم تقابلیه . (مطابق قانون آذر ماه ۱۳۰۰)

دائرة تدوین و نشر صورت مجلس.

اسامی عالیجنابان جلسه قبل که ضمن صورت مجلس خوانده شده است - عالیجنابان: اجازه - آقایان: تیمورتاش - اسکندری - یات - آشتیانی - اردبیل - کیهن - آفرضا - وشهری - حسن علی میرزا دولتخواه - تربیت - میرزا محمد خان وکیل - عدل - حبیبی - حیدری - میرزا محمد تقی طباطبائی - آقوئی - جان آقوئی - حاجی سید آقا وهاب زاده - پارس آقا وهاب زاده - آبی - عالیجنابان: اجازه - آقایان: نامری - حاج محمد رضا بهبهانی - باهنی - علیخان افشارزکک - حاج حسین آقا وهروی - عبدالصمد خان دیا - آفرضا بهودی - یات ماکر - میرزا - حسین خان مؤثر - میرزا ابراهیم خان فرام

دو آرمندگان اجازه - آقایان: دکتر امیرالم - افتخاری
تیرآرمندگان: اجازه - آقایان: امسی - حسینقلیان نواب

۳- شور آبی و تصویب عهدنامه ایرانی و انگلیسی
 رئیس - خیر کیسرون امور خارجه راجع به عهدنامه
 مودت بین دولتین ایران را نوی رسیده است فراتر میشود
 خیر کیسرون

کیسرون امور خارجه در جلسه ۱۹ اردی بهشت
 ماه ۱۳۱۰ لایحه نمره ۳۲۷۷۰ دولت راجع بمبادله
 عهدنامه مودت بین دولتین ایران و روسی را تحت
 شور و مذاکره قرار داده عین ماده واحد پیشنهادی دولت
 را تصویب نموده اینک خبر آن تقدیم میشود.
 رئیس - شورهای است در ماده یک اعتراضی رسیده
 است در ماده ۳۲۷۳۶ در هیچیک از اعتراضی رسیده
 است ماده واحد را فراتر میکشند و رأی میگیرند:

ماده واحد - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت
 مشتمل بر شش ماده را که در تاریخ یازدهم و نوبه
 ۱۹۲۹ مطابق با ۲۵ دیماه ۱۳۰۷ بین دولتین ایران
 و روسی امضا شده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه
 شده آن را بدو ملت میدهد

رئیس - آقایان موافقین با این عهدنامه قیام فرمایند
 (اکثر قیام نمودند) تصویب شد
 ۴- اجازه الحاق ایران بمقررات استاندارد بین ادواری
 رئیس - خیر کیسرون امور خارجه راجع بالمحاق
 دولت ایران بمقررات ماده ۳۶ دیوان دائمی داوری
 بین المللی فراتر میشود.

خیر کیسرون
 کیسرون امور خارجه لایحه دولت راجع بالمحاق
 قلمی دولت ایران بمقررات ماده ۳۶ استاندارد دیوان
 دائمی داوری بین المللی را برای شور ثانی مطرح نموده
 و چون در شور اول اعراضی از طرف آقایان غایبکنان
 محترم رسیده بود لذا ماده واحد پیشنهادی دولت را
 عیناً تصویب نموده و اینک خبر آن را تقدیم میدارد.
 رئیس - موافقین با ماده واحد قیام فرمایند (اکثر
 برخاستند) تصویب شد

۵- معرفی معاونین وزارت اقتصاد ملی
 رئیس - آقای رئیس الوزراء فرمایشی دارید
 رئیس الوزراء - اول کار ما خواستن است امروز
 بمحافظه محیط ایران مملو از خواستن است هم می
 خواهیم شد (صحیح است) - بعدی دانستن است
 وزارت معارف کمال سعی را دارد که دانشمندان زیاد شود
 بعد از دانستن توانستن است که آنها توجهات وزارت
 مالیه بنده عقیده ام این است که مارا قادر میکشاند که
 انتظامه یک کارهایی بکنیم بیاخره بعد از خواستن و
 دانستن و توانستن میدان عملیات است بقول ما وزارت
 اقتصاد ملی بود که میباید در عملیات کار کنند قانون
 انحصار کار این وزارتخانه را باندازه سنگین کرد که از
 عهده بکنند و دو نفر خارج بود اینطور صلاح دیدند
 و قانون هم گذاشتند که این وزارتخانه سه معاون مستقل
 داشته باشد قاطوریکه عرض شد اینها واقعا از عهد رسیده
 کار را برشته جریفت بیندازند و آن چیزهایی که
 منظور هست از پیش برود لهذا سه ریاست کل تشخیص
 داده شده است در آن وزارتخانه یکی برای صنایع که
 امروز خیلی محل توجه و حاجت است آقای فرخ بشمول
 آن کار هستند یکی دیگر از برای تجارت مخصوص لفظی آن
 قصبه چوز و قانون انحصار که امروز اهم کارهای آنست
 وزارتخانه شده که آن حسن کفایت آقای یاسانی که رئیس کل این
 قسمت می باشند و اگادار شده کمال امیدواری هم هست
 (غایبکنان - صحیح است مبارک است) یکی هم قسمت
 فلاح است آقای حکیمی در این قسمت عملیاتی
 نموده اند که آن عملیات ایشان دائمی و مسیب بدستارت
 ایشان باین سمت (غایبکنان - صحیح است احسن)

و امیدواریم این شاه الله آنچه مقصود است بعمل آید
 ۶- تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه
 رئیس - آقای وزیر مالیه
 وزیر مالیه - بنده سه لایحه قانونی دارم که تقدیم
 میکنم خدمت آقایان اول یک مطلب جزئی مختصری

است که میخواهم نفاذ کنیم اگر اجازه میفرمایند فوراً
 مطرح شود و آن راجع بیک اشتباه لفظی است که در قانون

راجع بمشخص مستخدمین بلژیکی که برای مالیه گذاشته
 باکتوسی آن اشتباه جزئی شده و ناچار آن اشتباه یک
 نویی جز اینکه در مجلس نباید و اصلاح شود چاره نبود
 یکی هم نظیر آن اشتباه دیگری با غلطی باقوسی است که
 در قانون استخدام مستخدمین بلگراف بی-سیم کارواژت
 است و بلگراف تقدیم کرده بودند شده است که خرج سفر
 یکی از آنها از قلم افتاده است برای این دو بنا یک لایحه
 تصحیحی است که تهیه شده است و تقدیم مجلس میشود
 لایحه دوم راجع به الواری است که تحت قبور شده اند
 و نصبشان را آقایان میبایدند دولستان و خرج آباد دولت
 در نظر دارد قلاع و ابنیه و ساختمانهایی که برای این
 کار بنا کرده و اینها را نتاننده است این بارها به خود آنها
 واگذار یعنی البته به ترتیب فروش ولی قبضت را
 بنام یکدیگر که اینها مال خودشان باشد چون تجربه
 دیده شد مادمایک آنها مهین باشند در آغاهه ما مراقب
 که لازم است قبضتند و خانه ها خراب میشود (صحیح
 است) یک لایحه دیگر هم دارم که قبضت نظریات قانونی
 لازم دارد یک فردی از وجود دولتی در ایتالیا بودم
 است که برای اقساط کشی ما داده میشود از آن وجود
 که پیش بانک مانده یک مختصر فرعی حاصل شده است
 و برای اینکه آن فرع را بدون تصویب مجلس شورای
 ملی نمیشود خرج کرد و علی الاسول باید نوی بودجه
 عیادت مملکت بیاید اگر چه جزئی است برای اینهم یک ماده
 واحد تنظیم شده است این هر سه را بنده تقدیم میکنم
 و استدعا دارم در صورت امکان و اگر آقایان اجازه فرمایند
 که این لایحه را چه باشباهات فوراً مطرح شود که آن
 نیکم اشکالی داشته باشد چون خیلی جزئی است و مطلب
 مرض آقایان رسیده است (صحیح است)

۷- فوراً تصویب لایحه اصلاح و تکمیل قانون استخدام
 بلژیکی و مهندسین بی-سیم
 رئیس - لایحه فراتر میشود

ساحت محترم مجلس شورای ملی - در عقوبت لایحه پیشنهادی
 نمره ۸۱۹۲ وزارت مالیه راجع بمشخص چهار نفر
 مختص مالی از بلژیک و لایحه پیشنهادی وزارت پست
 و تلگراف راجع بمشخص سه نفر مهندس بی-سیم که هر
 دو در جلسه سیام اردیبهشت ماه گذشته تصویب رسیده
 است چون نسبت بیکدیگر منزل دورتر از چهار نفر
 مختص مالی مزبور اشتباهی در باکتوسی لایحه پنج
 داده و در لایحه استخدام سه نفر مهندس بی-سیم نیز قبض
 خارج و مسافرت به-بولاندین سر مهندس که بایستی از طرف
 ایجاب ژنرال بی-سیم فرانسه با ایران اعزام شود و مخارج
 کباب مدار الیه و همراهم از قوت شده بودم است اینک
 برای اصلاح و تکمیل دو قانون مزبور مواد ذیل را بقید
 فوریت تقدیم و تقاضای تصویب آزا مینمایم:

ماده ۱ - فقرات سه و چهار ماده دوم قانون سی ام
 اردی بهشت ۱۳۱۰ راجع بمشخص چهار نفر مختص
 بلژیکی بنده ذیل صحیح میشود. کرایه خانه آقای امین
 ماهیانه ۸۰ تومان (۸۰۰ فران) کرایه خانه آقای دریس
 ماهیانه ۶۰ تومان (۶۰۰ فران)

ماده دوم - در تکمیل قانون سیام اردی بهشت ۱۳۱۰
 راجع بمشخص سه نفر مهندس بی-سیم وزارت مالیه مجاز
 است مبلغ ۲۵۰ دولار و ۵۰ تومان بابت مخارج سفر
 سر مهندس بی-سیم از اروپا با ایران و همچنین معادل این
 مبلغ بمشار الیه و هر یک از دو نفر مختص دیگر در
 موقع انقضاء یا ختانه دادن به کنترات آنها جهت مخارج
 عودت بوطن خودشان به پرداخته شود و اینکه کنترات
 آنها تجدید نشده و بطور قطعی مرخص شوند و الا این
 خرج مملودت برای موقع تربیت قلمی آنها منظور
 خواهد شد

رئیس - فوریت مطرح است. آقای طباطبائی دنیا
 طباطبائی دنیا - بنده عقیده ام این است چون این

قانون

اجازه مبادله مهندانه مودت منقده بین دولتی ایران و لتوی

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت مشتمل بر شش ماده را که در تاریخ پانزدهم زانویه ۱۹۲۹ مطابق با ۲۵ دیماه ۱۳۰۷ بین دولتی ایران و لتوی امضاء شده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شدتاً را بدوکت میدهد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهدنامه ضمیمه است در جلسه بیست و سوم خرداد ماه یکم هزار و سیصد و ده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

عهدنامه مودت بین دولت علیه ایران و جمهوری لتوی

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

جناب شوکت‌مآب رئیس جمهوری لتوی

چون هر دو مایل باستقرار روابط دائم بین مملکتین بوده و اطمینان دارند که ایجاد این علاق بزرگی ملتین کاک خواهد نمود تصمیم بمقد عهدنامه مودت نموده و برای اینمنتظار نمایندگان خود را بطریق ذیل معین نمودند

اعلیحضرت شاهنشاه ایران؛

جناب علیقلی خان اصراری سفیر کبیر خود را مقیم مسکو

جناب شوکت‌مآب رئیس جمهوری لتوی؛

جناب آطوس بالهین وزیر امور خارجه لتوی را . مشارالیهما بااختیاراتی صحیح که از دولت خودبرای اینمقصود داشتند در مواد ذیل موافقت حاصل نمودند.

ماده ۱ - از تاریخ امروز الی الابد دوستی صمیمانه و روابط حسنه دائم بین مملکت ایران و مملکت لتوی و همسپن بین اهالی مملکتین برقرار خواهد بود

ماده ۲ - طرفین متعاهدین موافقت دارند که روابط دیپلماسی بین مملکتین بر روی اساس حقوق بین‌المللی استوار بوده و با نمایندگان سیاسی و قونسولی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بقیدمعامله متقابل همان رفتاری بشود که در حقوق بین‌المللی عدوسی مقرر است

ماده ۳ - طرفین متعاهدین موافقت دارند که هرچه زودتر بین مملکتین فرار داد تجاری و کمرکی وقونسولی و قرار داد اقامت یوسبله فرار دادی که برطبق اصول حقوق بین‌المللی و بر روی اصل معابله متقابل و مساوات کامل باشد منقذ نمایند

ماده ۴ - اهالی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مطیع کلیه قوانین و احکام و نظامات مملکتی خواهند بود مشارالیه مانند اهالی داخله تابع محاکم محل خواهند بود

ماده ۵ - این معاهده برطبق قوانین اساسی هر یک از طرفین متعاهدین بتصویب خواهد رسید و نسخ مصوبه هرچه زودتر در ربکا مبادله و پانزده روز بعد از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته میشود

ماده ۶ - این عهدنامه در سه نسخه بفراسی و لتوی نوشته شده است متن فرانسه معتبر خواهد بود

بنا برآب فوق نمایندگان مختار طرفین این عهدنامه را امضا و بمهر خود مهور نمودند

امضا: اطروش پادشاه

در شهر ریگا پانزدهم ژانویه ۱۹۲۹

اجازه میباید عهدنامه موحد منقده بین دولتین ایران و لونی بصرج فوق در جلسه ۲۳ خرداد ماه ۱۳۱۰

داده شده است. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه الحاق قطعی دولت ایران بمقررات ماده ۳۶ اساسنامه دیوان دائمی داوری بین‌المللی

ماده واحده - مجلس شورای ملی الحاق قطعی دولت ایران را بمقررات ماده ۳۶ اساسنامه دیوان دائمی داوری بین‌المللی راجع بالتزام حکمیت دیوان مزبور در موارد مشروحه در ماده سابق‌الذکر بطوریکه نماینده ایران در تاریخ دوم مهرماه ۱۳۰۹ امضا نموده است تصویب کرده و بدولت اجازه میدهد که استاد مدق آرا بنارالانشاء جامعه ملل تسلیم نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و معنای ماده ۳۶ اساسنامه و شرایط الحاق دولت ایران بماده مزبور است در جلسه بیست و سوم خرداد ماه یکهزار و سیصد و شصت و ششمی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

مبنی ماده ۳۶ اساسنامه دیوان دائمی داوری بین‌المللی

ماده ۳۶

صلاحیت محکمه شامل تمام مسائلی است که طرفین به آن رجوع میکنند و همچنین برای تمام مواردی است که در عهدنامه ها و قرار داد های جاریه خصوصاً پیش بینی شده.

اعضاء جامعه ملل و دول مذکوره در ضمیمه اساسنامه جامعه ملل می توانند خواه در موقع امضا و یا تصویب پروتکلی که این اساسنامه ضمیمه آن است خواه بعد اعلام بنامند که بطور مطلق و بدون قرار داد خصوصی تفاوت محکمه را نسبت باعضاء و دول دیگری که عین آن عهد را مینمایند دائر بشمار یا بعضی از اختلافاتی که جنبه حقوقی دارند در مسائل ذیل اجباری میدانند.

۱ - تفسیر عهدنامه ها

ب - هر موضوعی از حقوق بین المللی

ت - حقیقت هر فئیه که چنانچه به ثبوت برسد متضمن نقض یک عهد بین المللی خواهد بود.

ث - کیفیت یا رسیدگی بموضوع غراماتی که از بابت نقض یک عهد بین المللی بایستی تأدیبه شود اعلامی که فوقاً بآن اشاره شد ممکن است بلااقت و شرط یا بشرط معامله متقابله ازطرف چند عضو یا بعضی از دول یا برای مدت معین باشد

در صورت اختلاف راجع بانیکه ابا محکمه صلاحیت دارد یا نه خود محکمه تصمیم میگیرد

قبول التزام بحکمت دیوان داوری بین‌المللی از طرف دولت ایران بشرط معامله متقابله است برای مدت شش سال و بعداً تا موقتی که اعلام فسخ بعمل آید.

راجع بکلیه اختلافات ناشیه از احوال و یا اعمالی که مستقیماً و یا غیر مستقیم مربوط باشد به اجرای عهد نامه ها و قرار داد هائی که دولت ایران بعد از تصویب این اعلامیه قبول کرده است

مراتب ذیل مستثنی میباشند

۱ - اختلافات راجعه باحوال ارضی ایران و همچنین اختلافات راجعه به حقوق حاکمیت ایران راجعه به جزایر و بنادر خود.

ب - اختلافاتی که طرفین راجع بانها موافقت حاصل نموده و یا خواهند نمود که بطریق تصفیه مسالمت آمیز دیگر منبث شوند.

ت - اختلافات راجع بمسائلی که بر طبق قانون بین‌المللی منحصراً تابع فتاوت ایران میباشد.

بلاوه دولت شاهنشاهی ایران برای خود این حق را محفوظ می دارد که هر اختلافی که بشورای جامعه ملل ارجاع گردیده بطریق محاکم آرا در دیوان داوری نشان نماید

اجازه الحاق دولت ایران بماده ۳۶ اساسنامه دیوان دائمی داوری بین‌المللی که فوقاً ذکر شده در جلسه ۲۳ خرداد ماه ۱۳۱۰ داده شده است - شرایط الحاق دولت ایران بصرح فوق‌مصحح و ضمیمه اجازه نامه مزبور است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع به کرایه خانه متخصصین مالی و مخارج مسافرت متخصصین بی سیم

ماده اول - فقرات ۴ و ۵ ماده دوم قانون ۳۰ اردیبهشت ۱۳۱۰ راجع به استخدام چهار نفر متخصص پزشکی به نحو ذیل تصحیح میشود:

هفتاد تومان (۸۰۰ فران)

کرایه خانه آقای استنسی ماهیان

شصت تومان (۶۰۰ فران)

کرایه خانه آقای دریس

ماده دوم - در تکمیل قانون ۳۰ اردیبهشت ۱۳۱۰ راجع به استخدام سه نفر مهندس بی سیم وزارت ماله مجاز است مبلغ دویست و پنجاه تومان بابت مخارج سفر سر مهندس بی سیم از اروپا به ایران و همچنین مبالغ این مبلغ بشارت الیه و هر یک از دو نفر متخصص دیگر در موقع انقضاء یا خاتمه دادن به کتورات آنها جهت مخارج عودت به وطن خودشان بپردازد مشروط بر اینکه کتورات آنها تجدید نشده و بطور قطعی مرخص شوند و الا این خرج معاودت برای موقع عزیمت قطعی آنها منظور خواهد شد.

این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه بیست و سوم خرداد ماه یکهزار و سیصد و شصت و ششمی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر